



Les mentides d'una gàbia de vidre

Porter (i II)

Jaume Salva i Lara

Vàrem trobar el tema com si fos un jardí abandonat; tenia quelcom de cementiri.

Ara, de moment, té ja l'aspecte d'un jardí modest.

Si, entre tots, féssim un esforç, fins i tot podríem arribar a convertir-lo en un gran Parc.

Miquel Porter i Moix

Vàrem acabar dient que en Porter va ser un de tantes futures personalitats (o ja personalitats amb un cert renom) que es decidiren per Mallorca a l'hora de treure a la llum els seus llibres d'investigació o de miscel·lània científica.

El llibret en qüestió —*Cinematografia catalana (1896-1925)*— és de butxaca, amb a penes quinze centímetres d'altària per deu o dotze d'amplada, amb poc més de cent cinquanta pàgines de text i sis de fotografies. És, per tant, un llibre físicament modest.

Quant al contingut, no en té res, de poca cosa. El cos del treball està dividit en dues parts; la primera, titulada "Conceptes i precedents", fa una mica de repàs a alguns aspectes econòmics, sociològics i històrics, a més d'una repassada als precedents plàstics de la cinematografia, des de la prehistòria fins al moment de la seva invenció, essent aquest un aspecte que, tot i ser molt interessant, queda com a descol·locat en relació a les pretensions anunciades en el títol: és un assaig massa pretensions per a un resum dels inicis d'una cinematografia local.

La segona part, anomenada flamantment "Resum d'història del cinema als Països Catalans" és molt més extensa. El primer que pot cridar l'atenció és que menciona, claríssimament, un terme que, si ara mateix està molt mal vist, a l'època de l'edició no devia ser menys: Països Catalans implica un posicionament culturalment nacionalista que xoca amb l'esforç constant i impertinent de l'espanyolisme que impregna gairebé tots els mitjans de comunicació, tant de Madrid com d'aquí; posicionament

que, l'any 1958, devia fer posar els pèls de punta a les autoritats franquistes, que no a la gent plana. Però aquí està el títol autèntic del llibre, amagat dins del gruix de les pàgines, com volent passar desapercebut a l'esguard inquisidor de qui no té altra feina d'assenyalar amb el dit. A partir d'aquí, el llibre visita els fets i perso-

tan clara, en tan mínim espai. La resposta, naturalment, és que l'autor no només és investigador sinó que també sap redactar i sintetitzar, que coneix la llengua i que sap posar-la a l'abast de qualsevol que sàpiga llegir.

Aquest llibre és un molt bon punt de partida per a tothom que vulgui en-



natges més rellevants dels primers vint-i-nou anys de la història del medi a les nostres terres, fent especial èmfasi, evidentment, al succeït a Catalunya. No només fa una enumeració de cineastes, títols de pel·lícules i anys sinó que intenta unir les dades amb una redacció explicativa que fa més mengívola la informació. A més, també es preocupa per incloure els documentals i el que ell anomena films de fantasia, sempre que és possible relacionant el fet local amb altres de mundials.

És d'agrair la inclusió d'una completa però tanmateix insuficient col·lecció de fitxes tècniques i artístiques de les obres que creu més rellevants, amb una breu sinopsi i un comentari crític que donen una dimensió més profunda al llibret. Una vegada llegit i demanes necessàriament com es pot incloure tant de bagatge, i de forma

dinsar-se dins la història petita del nostre cine, d'una època molt diferent a l'actual, en la qual, tècnicament, eren gairebé el mateix el cine professional i l'aficionat. Han passat molts d'anys i amb ells el medi professional ha eliminat completament el moviment aficionat. Queda, en tot cas, la creació de pel·lícules no professionals única i exclusivament amb la finalitat de pegar el bot a l'àmbit professional, en una terra en què, les ànsies de triomfar solitàriament xoquen frontalment amb l'essència mateixa del cine —la sociabilitat— i amb la precarietat de la indústria davant els monstres estrangers i, molt especialment, ianquis. Així, fer cine no professional es converteix molts de pics en un miratge en el desert. Diuen que cadascú té el que es mereix; idè que així sigui. ■